No. 1183 Zaterdag 1 September 1906. 23ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao 31 Aug.

Koninginnedag.

Met geweld tracht de gulden Oranje-zon- te breken door den wazigen nevel met den sprankelenden schittergloed van voorheen.

Alle sombere gedachten en droeve herinneringen verdwijnen bij het aanschouwen onzer beminnelijke Koninginne, stralend op haar jaardag van bekoorlijkheid en jeugd.

De juichtoon stijgt weer op uit onbeklemde borst. De hoop herleeft.

God behoude onze Koningin, en schenke Haar gezondheid en kracht!

VERHOUDING
VAN DEN
STAAT TOT HET ONDERWIJS.

Minister KUYPER heeft in zijn rede van 10 December 1904 deze verhouding klaar en duidelijk aangegeven. Wat daar publiek in de Tweede Kamer der Staten-Generaal werd verkondigd mag ook hier vrijelijk worden herhaald.

Geen enkele bemerking willen wij aan 's Ministers woorden toevoegen, enkel en alleen meenen wij hier te moeten verklaren, dat de cursiveering van sommige woorden van den Minister zelven is en dit fragment genomen werd uit de officieele *Handelingen* zooals het daar staat afgedrukt op bladz. 541.

„Er is een Staat, een Overheid, een land, een volk, en in den boezem van dat volk worstelen onderling de twee richtingen die tegenover elkander staan. Welken invloed moet nu de Staat op die richtingen uitoefenen, op die worsteling trachten te verkrijgen?

En dan zijn er vier mogelijkheden. Dan kan óf de Staat zeggen: ik laat mij er niet mee in, het standpunt van *onthouding*. Zoo is het op menig terrein in Amerika, waar de Staat zich niet inlaat met kerken of kerkelijke traktementen of hooger onderwijs of dergelijke. In vele Staten althans — niet overal: in Michigan is het anders — zegt de Overheid: dat moet gij onder elkander met gelijke wapenen uitvechten.

Dat is het systeem van *Staatsonthouding*, een stelsel dat groote aantrekkelijkheid heeft, dat ook van Christelijke zijde wel eens is aanbevolen, maar waarvan men aan de andere zijde niet weten wil. Natuurlijk is, dat alleen mogelijk wanneer het consequent geschiedt: de heeren zullen zich herinnen, dat dikwijls gezegd is: Staat en gemeente moesten geen cent geven voor de school, aan niemand, en dat alsdan in vrije geestelijke worsteling met gelijke wapenen, zou worden uitgemaakt wie het winnen kan. Maar de liberalen hebben dit stelsel van zelf-betalen nooit gewild.

Het tweede stelsel is dat van partij-kiezen vóór een der beide stelsels, dat men de ééne richting met alle macht steunt, de andere onderdrukt. Wij hebben daarvan het voorbeeld in alle landen, waar *een heerschende Kerk* was of is; wij hebben daarvan ten deele nog een voorbeeld van gansch andere strekking, in een land, hier veel besproken, maar een land, dat ik van de ministerstafel liever niet met name noem.

Het derde stelsel is, dat men zegt: laat men verzoenen, laten wij een mixtuur maken — zooveel van de eene richting en zooveel van de andere — laten wij die twee deelen bij elkaar nemen, en op die mixtuur het etiket zetten van *neutraal*, en laten wij dan van Staatswege die neutrale schoolinrichting zien te bevorderen. Dat stelsel hebben wij ook gekend, het stelsel van de wet van 1857, maar wij weten ook, dat, al was dit stelsel mogelijk in een tijd, toen de twee richtingen nog niet door een, zoo diepe klove gescheiden waren, elk jaar, dat die klove dieper wordt, het stelsel moeilijker valt te handhaven. Daarom heeft dat stelsel zich zelf dan ook overleefd.

En eindelijk de vierde mogelijkheid is, dat de Staat zegt: ik kan die richtingen niet aan zich zelf overlaten, want zij hebben geen middelen genoeg om zelf vooruit te komen; ik mag niet voor deze of gene partij kiezen, maar ik zal nemen het stelsel van het *parallelisme*, ik zal ze beide evenwijdig laten loopen, ik volg het stelsel van *rechtsgelijkheid*. Met dat stelsel zijn wij sinds 1889 — het is, Mijnheer de Voorzitter, aan uw naam en heugenis verbonden — op een beteren weg gekomen. Het is dit stelsel, waarmede het tegenwoordige Kabinet wil voortgaan. Niet aan deze of gene groep den voorrang toekennen, niet de eenheid der natie prijsgeven, geen bevoorrechting of miskenning, doch aan de beide antithetische deelen eenzelfde kans laten, evenals de vader van het huis zijn beide zonen, al verschillen ze in levensopvatting, gelijkelijk zal steunen en voorthelpen.

Mijnheer de Voorzitter! Hetzij nu de linkerzijde, welke evenals de rechterzijde een coalitie vertegenwoordigt, in oppositie blijft, hetzij haar richting aan het bewind wordt gebracht — er is geen enkele partij, die op dit oogenblik een meerderheid kan krijgen — een coalitie zal zij blijven. Ik geloof dus, dat wij juist met dit stelsel van rechtsgelijkheid komen waar wij wezen moeten; men zal geen oogenblik kunnen zeggen, dat dit Gouvernement zelfs maar een enkelen strcobos op het twistvuur heeft geworpen, doch dat juist integendeel de vruchten van dit Kabinet zullen zijn, dat er meer landsvrede heerschen kan."

Adolf Kolping.

Hij was meer dan middelmatig groot, was eenigszins geel van gelaatskleur en had bruin, den laatsten tijd, zeer grijs haar.

Bij eene eerste ontmoeting was hij karig in zijn woorden en ontoegankelijk; wie hem echter meer van nabij kende, stoorde zich aan deze eigenaardigheden niet. Met bekenden en vrienden was hij integendeel hartelijk en innemend.

Zijn temperament was sanguinisch-cholerisch, wat hem tot groote daden geschikt maakte. Wat men van Schiller getuigde, dat hij namelijk bekwaam was en hoedanigheden bezat, die hem tot alles geschikt maakten, mocht ook van Kolping gelden.

Een ijzeren wilskracht en stalen vasthoudendheid stonden hem ten dienste, die hem nimmer den moed deden verliezen, noch voor moeilijkheden terugdeinzen. Vol geestdrift voor zijne zaak, zette hij ze met onvermoeiden ijver door, en zelfs in den avond zijns levens, als anderen over vermoeienis klagen, behield zijne werkkracht het frissche der jeugd.

Geniaal was zijne pen, geniaal zijn woord.

Feuilleton.

Het Koninklijk park van Het Loo.

Een der merkwaardigste gedeelten van het Loo, in historisch en esthetisch opzicht, is ongetwijfeld het Koninklijk park, dat zich achter en ter zijde van het paleis uitstrekt.

Voor Koningin Wilhelmina zijn er de meest dierbare herinneringen aan verbonden; hier speelde zij als kind, hier wandelde of leerde zij als jonkvrouw onder leiding van Hare ernstige gouvernante, miss Saxton Winter, hier werden de eerste vreugdevolle dagen van haar huwelijk doorgebracht en wordt nog iederen zomer door Haar met volle teugen van het heerlijk buitenleven genoten.

Ongeëvenaard schoon en groot is dit park. Behalve een niet te noemen verscheidenheid van boomen en welriekende bloemen, bezit 't vele prachtige laag en hoog gelegen beken, die hun oorsprong op de Veluwe vinden, schoone vergezichten en schaduwrijke lanen, vijvers enz., terwijl het zich zóó ver uitstrekt, dat men uren noodig heeft om het geheel te kunnen doorwandelen.

Wel heeft het park in den loop der jaren — in 1689 werd het aangelegd — vele veranderingen ondergaan, doch nog steeds vindt men er de geniale opvatting van den ontwerper, Le Nôtre, in terug, den man, die ook het park en de waterwerken te Versailles tot stand bracht.

Jammer, dat tijdens de Fransche overheersching zooveel schoons, ook aan kunstvoorwerpen, in 't park vernield is en geroofd!

De Koningin vertoeft gaarne in Haar lusthof. En, evenals iedere Hollandsche huisvrouw belang stelt in haar tuin, al moge het soms ook maar een bescheiden stadstuintje zijn, zoo legt ook H. M. de grootst mogelijke belangstelling voor Haar uitgestrekt park aan den dag.

Een der meest geliefdkoosde ontspanningsbezigheden der Koningin is het schilderen — in den laatsten tijd ook het fotografeeren. In de Rhododendron-laan heeft men H. M. meermalen kunnen gadeslaan, bezig zijnde deze bloemen op het doek te brengen. Ook de Oranjelaan, een laan aan weerszijden beplant met oranjeboomen, waaronder er nog verscheidene zijn, die eens aan vader Cats toebehoorden, wordt gaarne door Haar bezocht.

Wanneer we door het Koninklijk park dwaalden, maakten op ons altijd den meesten indruk het chalet of Prinsessehuisje en 't Oude Loo. 't Prinsessehuisje is een eenvoudig houten gebouwtje, waarin zich prachtig gemeubileerde kamers en een keuken bevinden. Om het huis ligt een bloemen- en moestuintje, waarin een pomp, duiven- en hondenhok, druivenkas en schommel natuurlijk niet ontbreken. Als kind was dit de lievelingsplek van onze Koningin, waar zij zich recht vrij gevoelde en alles naar Haar wenschen kon doen inrichten.

Dat H. M. dien vreugdevollen tijd nog gaarne in de herinnering wil doen blijven voortleven, blijkt uit de groote zorg, waarmede zij alles in den oorspronkelijken staat laat onderhouden. Bijna altijd ziet men in 't Prinsessetuintje een ouden tuinman aan het werk.

Niet ver van het vroegere speelhuisje der Koningin ligt 't eerbiedwaardige Oude Loo, 'n ridderslot met een gewichtig verleden, dat beurtelings in het bezit is geweest van oud-adelijke families, geruimen tijd aan den gevreesden ridder Maarten van Rossum toebehoorde, wiens in steen gehouwen wapen nog boven den ingang prijkt, en weder later het eigendom werd van de Prinses van Oranje Stadhouder Willem III gebruikte het Oude Loo als jachtverblijf; toen 't gebouw wat te klein werd voor zijn even talrijk als schitterend gevolg en grootsche jachtpartijen, deed hij een nieuw jachtslot, 't tegenwoordige paleis het Loo, bouwen.

Ook Koning Lodewijk en Willem II hebben het Oude Loo bewoond; eerstgenoemde liet de slotgracht dempen en de valbrug wegnemen. Hoewel het stevig gebouwd ridderslot zich goed geconserveerd heeft, dank zij ook zijn beschermde ligging, is het toch toe

Als volksschrijver was hij een tweede Alban Stolz, heeft hij door zijn Kalender, zijne „Reinische Volksblätter" en kostbare verhalen, veredelend en krachtig als opvoeder, op het volk gewerkt.

En dan Kolping's woord, zijn frisch, levendig uit het hart wellend en tot het hart doordringend woord! Wat bracht het in de harten der gezellen, tot wie het 't meest werd gericht, een vruchten voort!

De „Leipziger Illustr. Zeitung" schreef in haar nummer van 6 Nov. 1858 over Kolping.

„Met de gaven van een echt volksvriend toegerust, met een rijk, diep gemoed, een klaren, verstandigen blik met een vasten wil en een overredingskracht, die de klanken van diepen ernst, gemoedelijkheid en steeds slagvaardigen scherts, wonderbaar wist dooreen te mengen, daalde hij tot het volk af, zonder plat te worden, te meer daar hij door eigene bittere ervaring met de gebreken van zijn stand, die hij trachtte te verbeteren, was vertrouwd geworden, en dientengevolge aan een juiste kennis van het kwaad het juiste geneesmiddel wist te paren; met werkdadige kracht de gezellen zelve zoowel als het gezelschap vereenigend en begeesterend.

Kolping's levensloop is buitengewoon merkwaardig en toont, hoe wonderbaar dikwijls de wegen der Voorzienigheid zijn.

Hij werd te Kerpen, een vlek tusschen Keulen en Aken gelegen, als jongste kind van een schaapherder den 8 Dec. 1813 geboren, ten tijde der vrijheidsoorlogen dus, waaraan ook zijn eerste avontuur en vroegste herinnering zich knoopten. Zijn eerste avontuur, toen bij de komst der Kozakken, eene goedhartige buurvrouw, die van de vreemde ruiters kinderroof duchtte, hem zonder voorkennis en tot grooten schrik der ouders heimelijk uit zijn wiegje nam en zich met hem tot den aftocht der lieden verstopte. Zijne vroegste herinnering ook, welke in de nagedachtenis van het kind blijvende sporen achterliet, de doortocht namelijk eener afdeeling der verbonden legers. Het rijk begaafde, geestelijk zeer ontwikkeld knaapje ontving het eerste onderricht in de school van zijn dorp, waar bosch en grond zijn natuurgevoel opwekten en zijne verbeelding gevoed werd door oud-Germaansche volkssprookjes, die men den kinderen wist te verhalen.

Op dertienjarigen leeftijd kwam hij bij een schoenmaker in de leer, doch vergat zijne boeken niet, evenmin later, toen hij in eene grootere werkplaats te Keulen zijn bedrijf uitoefende. Ziin eerste gedicht dagteekent van dezen tijd: „Op het graf mijner moeder", ontstond in 1833.

Zijn dorst naar wetenschap, voornamelijk echter de treurige ondervinding, die hij van de achterlijkheid zijner metgezellen had opgedaan en die hem zijn toestand immer zwaarder maakten, waren de middelen, waarvan de Voorzienigheid zich bediende om hem voor zijne werkelijke roeping voor te bereiden, op de eerste plaats voor de priesterlijke bediening.

Als schoenmakersgezel legde hij zich, niettegenstaande de spotternijen zijner kameraden, op het Latijn toe, met zulk een ijver en volharding, dat het hem eene zware ziekte op den hals haalde en hij gedwongen werd naar het vaderlijk huis terug te keeren. De kapelaan Vollerstein, een zeer begaafd en braaf priester, opende hem hier verder den toegang tot de derde klasse aan de Keulsche Latijnsche school, waar zijne onafgebroken studiën zóó werden beloond, dat hij na een jaar toegang tot de universiteit kreeg. In het voorjaar van 1841 kwam hij aan de hoogeschool te München en leerde er Görres, Döllinger, Windischmann en den later zoo beroemden Bisschop van Mainz, vrijheer Emm. von Ketteler, kennen, die het idee, wat Kolping destijds reeds bezig hield: als redder der gezellen op te treden, eene vaste richting gaf.

Na de tweede helft van zijne universiteitsjaren te Bonn te hebben doorgebracht, trad hij omstreeks Paschen in het Keulsche seminarie en verkreeg den 14 April 1845 de H. Priesterwijding. Reeds zijne aanstelling tot kapelaan en godsdienstleeraar aan de inrichtingen van hooger onderwijs te Elberfeld gaf hem de gelegenheid, zich met zijne bijzondere zending bezig te houden. „In den herfst van het jaar 1845", zoo verhaalde Kolping zelf in een in 1850 geopenbaard opstel, „wendden zich in Elberfeld een dertigtal jongelieden tot de geestelijkheid met de bede, voor de leegloopende jongelui der gemeente eene broederschap te willen oprichten......"

Grootendeels waren het handwerksgezellen. Hoezeer dit verzoek hem ook verheugde, moest dit plan voor een ander wijken, dat men tijdens een vriendschappelijk onderhoud over de vorming der broederschap had gemaakt, en dat het idee van een gezellenvereeniging als in de kiem omsloot.

Hij wilde onder de jongelieden van gelijke gezindheid het gemeenschappelijk leven stichten, wat hem ontbrak en toch zoozeer noodzakelijk was.

Zoo ontstond te Elberfeld de Katholieke jongelingsvereeniging onder Kolping's medewerking en voorzitterschap.

Zijn streven was 't, door zijne vereenigingen een vaste kern der burgerij te vormen, opdat het lot der vereenigingen verbonden zou zijn met het welzijn van den middenstand.

Ten jare 1849 gaf Kolping openbaarheid aan zijn idee in het geschrift: „De gezellenvereeniging. Een woord ter behartiging voor allen, die het met het volkswelzijn goed meenen", waarin hij helder en duidelijk uiteenzette, wat zijne vereeniging zijn moest onder het teekenend motto: „Werkdadige liefde heelt alle wonden, woorden alléén vermeerderen slechts de smart".

De eerste vergadering in de Columbaschool werd door zeven gezellen bijgewoond; reeds bij het eerste feest der stichting waren er bijna 300.

Kolping was intusschen domkapelaan geworden.

In 1851 begon hij zijn omtocht, en riep zijn overredend woord zustervereenigingen ten leven. Dusseldorf, Bonn, Hildesheim, Aken en Coblenz volgden Keulen's voorbeeld; naar het Oosten zoowel als naar het Zuiden breidde de beweging zich uit.

Nog dient vermelding, dat op 8 Mei 1853 te Keulen een Tehuis werd geopend voor doorreizende en daar uit den vreemde werkzame gezellen. Een blijvend aandenken ook stichtte zich Kolping door de herstelling der Minderbroederskerk, waar hij begraven werd.

Het jaar 1862 bracht Kolping te Rome door, waar Pius IX den gezellenvader eene bijzondere onderscheiding schonk: een met gouddraad bestikt kasuifel, wat thans nog de grootste schat uitmaakt van de Keulsche gezellenvereeniging.

Twee gewichtige gebeurtenissen teekenen Kolping's laatste levensjaren: *de algemeene vereeniging* der Katholieke gezellenvereenigingen en de voltooiing van het nieuwe vereenigingsgebouw te Keulen. Men besloot op de algemeene vergadering in September 1864 te Würzburg gehouden, de algemeene inrichting zoo doelmatig mogelijk te maken door de verschillende voorzitters in ieder bisdom onder een bisschoppelijk voorzitter te vereenigen, en evenzoo in ieder land aan het hoofd der vereenigingen een algemeen voorzitter te stellen. Keulen zou steeds het middelpunt der organisatie blijven.

De inwijding van het nieuwe Keulsche vereenigingsgebouw was voor Kolping het besluit zijns levens, de daar gesproken woorden waren de laatste, die hij tot de gezellen richtte. Niemand dacht, dat deze twee groote gebeurtenissen slechts eenige weken van zijn dood zouden scheiden.

En toch, zoo was het. Eene smartelijke ziekte greep hem aan en voerde hem ten grave.

In de kerk der Minderbroeders werd zijne groeve bereid en eene eenvoudige, zwart marmerplaat voor het door zijne gezellen opgerichtte altaar van St. Joseph wijst de plaats aan.

„Hier rust Adolf Kolping. Te Kerpen op 8 Dec. 1813 geboren, stierf hij te Keulen den 4 Dec. 1865. Hij smeekt u om den aalmoes des gebeds."

Veertig jaren zijn sinds verloopen en nog leeft Kolping voort in zijn werk, het groote werk der gezellenvereenigingen. Het zaadje, te Keulen uitgestrooid, is een krachtige eik geworden, dat nietige beekje een wijdvertakte stroom, de dageraad van Keulen opgegaan, schittert thans in middagluister. Duizenden en duizenden gezellenmonden herhalen het eenvoudige lied.

's War einst ein braver Junggesell
Er lebe ewig, hoch!
Sein Name klingt so weit, so hell
Vater Kolping lebe hoch!

Wijd, wijd over de geheele aarde, in stad en land wapperen de vanen, die vader Kolping's geesteskinderen vereenigen, tot hetzelfde verheven doel: de onderhouding van het ware, Katholieke godsdienstleven; een dam tegen den alles verwoestenden stroom des tijds, tegen het kwaad

---

te juichen, dat Z. K. H. de Prins zich het lot van 't Oude Loo weer heeft aangetrokken, door het geheel in zijn vroegeren staat te doen herstellen.

't Jachtverblijf der Oranje's heeft nu ook zijn middeleeuwsche gracht weer teruggekregen.

Zoo telt het Koninklijk park tal van historische plekjes, die we echter niet alle beschrijven zullen.

Natuurlijk is bij de inrichting van het park niet alleen aan natuurschoon, maar ook aan ontspanning gedacht. Daarbij bieden o. m. de drie vijvers, één zeer groote en twee kleinere, ruimschoots gelegenheid, des zomers voor den roei, des winters voor den ijssport.

Op warme zomerdagen vertoeft de Koningin gaarne in de omgeving dezer vijvers of laat zij Haar kostbare ivoorkleurige gondel uit het nabij gelegen schuitenhuis daarheen brengen, om met den Prins of eenige dames van het gevolg een tochtje te doen.

Aan scherts en lach ontbreekt het daarbij gewoonlijk niet, want de Koningin — het mag hier gerust gezegd worden — is op Haar tijd volstrekt niet afkeerig van een „grapje".

De vijvers zijn ook een lust voor 't oog van den wandelaar wegens hun mooie watervallen en de sierlijke zwanen en eenden, die er op rond zwemmen; daar zij (de vijvers) uitsluitend gevoed worden uit de 's winters en zomers zonder ophouden doorstroomende beken, is het water meestal zóó helder, dat men de tallooze goudvisschen en edelkarpers er in hun vlugge bewegingen gemakkelijk kan bespieden.

Twee instellingen in het Koninklijk park mogen zich nog in de bizondere belangstelling van de Koningin en natuurlijk ook van den Prins verheugen: 't zijn de boerderij en de bloemisterij.

Deze groote belangstelling voor de boerderij is ontstaan na Hr. Ms. ernstige ziekte. Vóór dien tijd werd de melk ten dienste van het vorstelijke huis door partikulieren geleverd, en 't schijnt nog niet uitgemaakt of die melk wel altijd vrij van besmettelijke bestanddeelen is geweest.

Thans is met deze gewoonte gebroken en gebruikt H. M. uitsluitend de melk en verdere zuivelprodukten van haar eigen boerderij, een modelinrichting met 'n keur van vee, malsche weiden en een eigen laboratorium voor melkonderzoek. Inrichting en gereedschappen beantwoorden daarbij, zooals van zelf spreekt, aan de strengste hygiënische eischen. H. M. hecht zoozeer aan deze voorzorgen, dat zij o. a. ook tijdens Haar jaarlijksch verblijf in de hoofdstad uitsluitend de melk van de koninklijke boerderij gebruikt. Dagelijks wordt deze in verzegelde bussen door een knecht naar Amsterdam overgebracht.

Op niet bepaald grooten afstand van de boerderij, onder hoog opgaand geboomte, vindt men ook nog een eenvoudige gedenksteen, die de Koningin daar deed plaatsen ter herinnering aan Haar lievelingspony.

De steen bevat het eenvoudige opschrift:

Hier ligt begraven:

„BABY,"

oud 25 jaar, het eerste rijpaard van H. M. de Koningin. 2 December 1886—20 November 1901.

Daarnaast ligt nog een paard begraven. Het steentje vermeldt:

„HINDIN"

rijpaard van H. M. de Koningin 1896—1901.

Twee van Hr. Ms. pony's zijn nog in leven. Ze stonden, oud en grijs geworden, voor eenige jaren geleden in de stallen z.g. op "genadebrood" en zouden daar hun welverdiende, maar voor bewegelijke paardjes altijd noodlottige rust, zeker niet lang genoten hebben, ware de Prins niet tusschenbeide gekomen. De beide pony's verrichten thans op last van Z. K. H. allerlei nuttige werkzaamheden, en vormen, voor de vrachtwagen der boerderij, die men meermalen door Apeldoorn's straten kan zien rijden, een lang niet onaardig span. Dit werk blijkt echter zeer bevorderlijk aan hunne vroeger veel te wenschen overlatende eetlust!

De voorliefde van H. M. voor bloemen is bekend. Zorgvuldig worden steeds de tijdens Koninklijke bezoeken aan de hoofdstad en elders ontvangen bloemgeschenken in het vorstelijk salonrijtuig medegevoerd en onmiddellijk na aankomst op het Loo door lakeien naar 't paleis vervoerd.

In de talrijke kassen van Haar eigen bloemisterij in 't park bevinden zich de schoonste bloemen en planten, voor welks onderhoud kosten noch moeite worden gespaard. Herhaaldelijk brengt de Koningin daar bezoeken — de kweekers werken dan rustig door — om de groei der planten of de vorderingen van Haar eigen kweekelingen gade te slaan.

In de nabijheid van de bloemisterij bevinden zich ook nog fraaie druivenkassen, en iets verder de 5 H. A. groote moestuin met honderden leien vruchtboomen van de edelste soorten.

Verder vindt men in het Koninklijk park een gezellige tennisbaan voor de Koningin en de vorstelijk ingerichte schietbaan voor Prins Hendrik, waaraan verbonden een magazijn, bevattende een kollektie beweegbare schijven in den vorm van herten, hazen, vossen enz.

Dat het Koninklijk park van 't Loo onder de grootste en schoonste van Europa gerekend mag worden, zal ieder, die er eenigen tijd doorbracht, onmiddellijk toestemmen. Wat ons daar echter altijd het meest heeft aangetrokken, is de romantische stemming, de waas van geheimzinnigheid, welke over alles ligt. Is het 't Oude Loo, dat ons de lang vervlogen riddertijden met hunne onverschrokken kampvechters en onophoudelijke twisten voor den geest roept, of de dagen, toen onze Oranjevorsten dáár vertoefden om zich aan het geliefkoosd jachtvermaak te kunnen wijden? Is het de nog altijd eenigszins middeleeuwschen vorm van het geheel, dat ons telkens weer de historie voor den geest roept? We weten het niet, maar wie een weinig poëtisch aangelegd is, zal bij de klaterende watervallen of murmelende beekjes van Oranje's lusthof over dit alles lichtelijk aan het droomen geraken.

(*Holl. Revue.*)

en de zonde, die duizenden minder wijzen en minder gelukkigen ten verderve voeren.

Bij Kolping's dood telden zij 400 vereenigingen, thans is het cijfer tot over de 1100 gestegen. Het getal der werkende leden bedraagt 80.000 met ongeveer 100.000 buitengewone, eere- en beschermende leden, grootendeels vroegere gezellen.

Bij Kolping's dood bestonden 30 vereenigingsgebouwen, thans meer dan 140; de geldelijke toestand is over het algemeen gunstig, voornamelijk daar, waar van de zijde der gezellen veel wordt bijgedragen en de huizen, geheel volgens Kolping's meening, aan de practische doeleinden van een „Tehuis" dienen kunnen.

De geest, die in de vereenigingwet leeft, is Kolping's geest. Een dubbel doel streeft de gezellenvereeniging voortdurend na; de godsdienstig-zedelijke opvoeding der gezellen en hun verdere opleiding in verschillend bedrijf.

Door den zeer verdienstelijken Keulschen afdeelingsvoorzitter Schlick, werden de vereenigingen in onderafdeelingen, vakvereenigingen, verdeeld. Op zeer vele plaatsen zijn deze zelfs tot vakscholen aangegroeid. Naast de vakkennis wordt de zedelijke opvoeding evenmin verwaarloosd.

Te ver zou het voeren alle voortreffelijke sociale inrichtingen op te noemen, die voor onze handwerksgezellen van zoo groote beteekenis zijn. Het eenige, wat ik wil noemen, zijn de spaarkassen der vereeniging. Het kapitaal, wat jaarlijks wordt ingebracht, bedraagt ongeveer 2.705.609 mark.

Correspondentie.

Bonaire.

Rincon, 28 Aug.

Hoe tevreden de Gouverneur over Zijn gewaardeerd bezoek ten onzent is, zal uit de volgende publicatie blijken.

„Het is den ondergeteekende een aangename plicht te voldoen aan de opdracht van den Heer Gouverneur, om aan de ingezetenen van het eiland den dank van het Bestuur over te brengen voor de medewerking en hulp verleend bij zijne pogingen om het eiland tot bloei en welvaart te brengen en daarbij te voegen de mededeeling, dat het Bestuur steeds bereid zal worden gevonden om hulp te verleenen bij de ontwikkeling der bronnen, die leiden kunnen tot verbetering van den economischen en financieëlen toestand van het eiland.

Aan allen, die bij het bezoek van den Gouverneur hebben bijgedragen dit bezoek te veraangenamen, brengt hij, namens Zijn Hoogedelgestrenge, oprechten dank toe.

Bonaire, den 14ᵉ. Aug. 1906.

Den wd. Gezaghebber,

H. S. MULLER."

Ik voor mij meen onpartijdig te oordeelen met te beweren, dat het bezoek van onze scholen tot deze tevredenheid het grootste deel moet hebben bijgedragen. Immers, de tankies waren nagenoeg droog en de bloei der dividiviboomen is tot heden niet het gevolg van menschenvlijt.

Wanneer zij over eenigen tijd een dubbele hoeveelheid peulen gaan leveren, omdat zij van Regeeringswege zullen worden verzorgd, dan ja, kunnen wij zeggen: „dat hebben wij aan onzen Gouverneur te danken."

Gouverneurs tevredenheid was ook ten deele te danken aan de medewerking der handelaren om de *Christiansted* te helpen bevrachten en aan de vele inlagen op de Postspaarbank. ZHEG. maakte bij het inzien dezer registers de opmerking, dat nog niet één der inleggers zijn geld had teruggevorderd. (*)

(Deze laatste opmerking zal alleen voor Rincon gelden, waar gedurende de maand Juli 7 Gld. werd gestort en niets teruggenomen. Aan het kantoor van Kralendijk werd in Juli vier maal geld teruggevraagd. R. A.)

Ter aanmoediging van dezen opkomenden spaarzin schonk ZHEG. wederom aan 10 schoolkinderen een inlage van 1 Gld.

*
* *

De toekomstplannen van het Bestuur beginnen zoo langzamerhand uit te lekken. Met zekerheid kan ik berichten, dat er meerdere tankies, zullen worden gegraven. Ook is het waarschijnlijk, dat het Bestuur de divi-diviboomen onder zijn vaderlijke voogdij zal plaatsen. Op gezette tijden zouden dan die boomen behoorlijk worden gesnoeid en schoongemaakt en het plukken der peulen slechts onder officieel toezicht mogen geschieden. Tegen billijken prijs zou het Bestuur die peulen overnemen om ze op Bonaire zelf den meest biedende te verkoopen. De hierdoor gemaakte winst zal de onkosten voor snoeien en toezicht moeten dekken.

De boomen zullen bij dergelijke regeling wel rijker bloeien en vrucht dragen. Of de menschen echter allen zoo tevreden zullen zijn?

De kleine man, de plukker, de opkooper van geringe hoeveelheden, zal er misschien iets onder moeten lijden. Maar, het is ook zoo moeilijk op afdoende wijze het stelen en te vroeg plukken van onrijpe vruchten tegen te gaan.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Decoratie.

Ter gelegenheid van Harer Majesteits verjaardag werd benoemd: tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw: Mr. TH. I. A. NUIJENS, Ondervoorzitter van den Raad van Bestuur en Procureur-Generaal der Kolonie Curaçao;

tot ridders in de Oranje Nassau: de heeren BENJAMIN DE CASSERES en A. J. C. KRAFFT.

Onze oprechte gelukwenschen voor deze welverdiende onderscheiding.

Ook werd nog L. LEENT, bode bij den Kolonialen Raad en bij de Gouvernements-secretarie, begiftigd met de eere-medaille der Oranje-Nassau-orde.

*
* *

Naar wij vernemen, zal hedenavond, op initiatief van het *Hof van Justitie*, den Procureur-Generaal, Mr. NUIJENS een serenade worden gebracht.

De volgende week hopen wij hiervan eenige bizonderheden te kunnen mededeelen.

Havennieuws.

Van 16—31 Aug. liepen onze haven binnen:

Stoombooten	24
Goeletten	17
Bijlanders	17
Brik	1
Totaal	59 schepen,

die met de 58 schepen, gedurende de eerste helft van Augustus binnengeloopen, een totaal vormen van 117 schepen voor de maand Augustus.

Onze Financien.

De Bovenwindsche eilanden blijven maar steeds een treurige figuur maken. Doordat de invoerrechten in het 2ᵈᵉ kwartaal overal wat hooger liepen, was de opbrengst der middelen gedurende de laatste 3 maanden iets gunstiger, maar bleef altijd nog onder de raming. Saba alleen maakt een uitzondering, de opbrengst der *belastingen* overtrof de raming met 15 Gld., de andere *inkomsten* brachten het zelfs tot 21 Gld. boven de raming.

Kan men nu in ernst beweren, dat er voor deze 3 eilanden alles gedaan wordt, wat redelijkerwijze verlangt kan worden en zonder veel onkosten mogelijk is, om deze eilandjes er wat boven op te helpen?

Aan *belastingen* bracht op

St. Martin	f 3,377.48
St. Eustatius	987.08½
Saba	1,401.76½

Aan *Inkomsten van onderscheiden aard:*

St. Martin	f 411.91
St. Eustatius	231.15½
Saba	277.64

Koninginnedag.

In de volmaakte orde en met opgewekten geest is deze nationale feestdag weder gevierd op het hoofdeiland onzer Kolonie.

Twee dagen te voren kwamen we reeds in de stemming. Onder veel bekijks en een paar lustige deunen hielden de militairen een wedstrijd in zwemmen en roeien.

Den volgenden dag begon zich al hier en daar een vlag te vertoonen; 's avonds illumineerde de duitsche boot *Patagonia* en stak vuurwerk af. 's Nachts om twaalf uur dachten we een oogenblik aan een anarchistischen aanslag; een geweldige knal deed de geheele stad opschrikken en daveren van den schok. 't Bleek later een vreugdebom geweest te zijn, er barstte er nog een, en wat later weer een. Toen was 't weer stil, en konden we wat slapen.

Des morgens om vijf uren heerschte er al volle feestvreugde in 't fort. De muziek blies er lustig op los.

Langzamerhand werden nu overal vlaggen geheschen en stroomde het volk naar buiten. De groote parade vond veel belangstelling en trok heel wat volk; daarna begonnen de volksspelen, terwijl de autoriteiten, consuls, ambtenaren en voorname burgers zich opmaakten ter audientie.

De feestcommissie heeft eer van haar werk gehad en zal wel niet klagen, dat het volk zich niet vermaakt heeft, er was volk genoeg op de been.

Een enkel woord van bijzonderen lof mag wel gewijd worden aan de practische keuze der geschenken voor de schoolkinderen. De portretten van H. H. M. M. vielen buitengewoon in den smaak.

De keurige muziekuitvoering der weesjongens werd door een groote massa menschen bijgewoond.

De bengaalsche verlichting der haven was prachtig mooi en de lichtende ballons deden het ook goed. Dat was nu eens echt *haute nouvauté*.

Wij vonden het alleen maar jammer, dat het vuurwerk was afgeloopen, voordat je het wist. Geen slotkanonnade, of zoo iets, wat je waarschuwde: „Nou is 't gedaan." Nu bleef je kijken, en er kwam niks meer.

Het gaf een gevoel van onvoldaanheid. En dàt vonden we jammer voor de feestcommissie, die zoo haar best heeft gedaan om nu eens wat nieuws te verzinnen, en wel een woord van lof en dank verdient.

Buitenland.

SPANJE.

Sedert het vergaan van de „Bourgogne" heeft zich op de zee niet meer een zoo geweldig drama afgespeeld als bij het vergaan van het Italiaansche stoomschip „Sirio".

Het aantal geredde personen is 545, zoodat er tot dusver nog steeds 385 personen ontbreken. Meerdere menschen zijn echter door voorbijvarende schepen nog opgepikt, zoodat men van meening is, dat *het getal slachtoffers* veel meer dan *200 zal bedragen*. Onder hen is de bisschop van Sao Paulo, mgr. Camargo de Barros, die verdronk, doordat een Argentijn hem zijn reddingsboei afnam; terwijl hij wegzonk, zoo wordt gemeld, zegende hij de drenkelingen. De prior van het Benedictijner-klooster bleef op het zinkende schip en gaf ook zijn zegen aan de slachtoffers. De geredde prelaat is de bisschop van Parahyba, mgr. de Miranda Henriques. Verdronken is ook de zangeres Lola Millones, die op weg was naar Argentinië.

De aanleiding tot de schipbreuk is, volgens bijna alle berichten, de onvoorzichtigheid van den kapitein. Hij wilde, naar men zegt, over de ondiepten van Hormigas heenvaren om zoo zijn reis te bekorten; de kapitein, die 62 jaar oud is en reeds 45 jaren lang had gevaren, beweert, dat hij geen kaarten had van de rotsen, hoewel deze toch goed bekend zijn en op het eiland Bajos een vuurtoren staat, die zijn licht tot op 10 zeemijlen ver werpt. Volgens andere geruchten ontplofte de ketel en werd zoo de ramp veroorzaakt. Zeker is het, dat het schip snel wegzonk, het sloeg naar stuurboord over; alleen de sneb is nog zichtbaar.

Het eerst-gemelde bericht van den zelfmoord van den kapitein wordt nu tegengesproken. Het blijkt echter, dat zijn houding in alle opzichten beneden kritiek geweest is. Hij

Alimento Sano y Puro.

¡Qué pan más agradable es éste! ¡Qué suave, qué ligero, qué grato al paladar!

En cambio ¡qué pesado, agrio, duro y repugnante es aquél otro! Y sin embargo, los mismos ingredientes se han usado en la fabricación de ambos; la diferencia está en que de los dos panaderos, uno supo hacer la combinación con arte, esmero y habilidad, y el otro, falto de experiencia, hizo una chambonada. Scott & Bowne poseen la habilidad, la maña inimitable de hacer la

Emulsión de Scott

de manera que resulte grata, pura y perfecta. Casi todos la pueden tomar, sin la menor repugnancia.

Otros han procurado hacer una Emulsión parecida, pero en vano, por no poseer ese arte. Tal vez usen los mismos ingredientes, pero no saben mezclarlos para que produzcan los mismos resultados.

Médicos y pacientes reconocen universalmente el valor inmenso del Aceite de Hígado de Bacalao desde hace más de un siglo. En la forma de una Emulsión grata y aceptable y combinado ingeniosamente con los Hipofosfitos, como se halla en la Emulsión de Scott, los enfermos tienen una medicina-alimento insuperable para reforzar la sangre y reconstituir el cuerpo desgastado del tierno niño ó del adulto.

SCOTT & BOWNE, Químicos, New York.
De venta en las Boticas.

Es importante exigir la etiqueta del hombre con el bacalao á cuestas por haber "conspiradores contra la salud pública" que llenan con cualquier menjurje los frascos vacíos de la legítima de Scott.

moet met zijn officieren bijna het eerste het zinkende schip verlaten hebben, zelfs moet hij zijn bagage hebben medegenomen. Ten gevolge van die onwaardige houding brak er een paniek uit onder de achterblijvenden, daar er niemand was, die de redding leidde. Het is daardoor te verklaren, dat het aantal slachtoffers zoo hoog is, ofschoon toch de zee kalm was. Omtrent de tooneelen, die zich op het zinkende schip afspeelden, meldt de correspondent van de „Daily Telegraph", te Cartagena, dat op 't oogenblik der ramp, de Italianen elkander de reddingsboeien betwistten met revolvers en dolken in de handen: vechtend op de brutaalste manier, zonder acht te geven op vrouwen of kinderen. Een half uur lang waren de landverhuizers meesters. Zij maakten de bemanning machteloos. Met het mes in de hand maakten zij zich van de booten meester, trots de heldhaftigheid van de officieren, die eerst vrouwen en kinderen wilden redden. Eene groep landverhuizers sprong op eene boot toe, die reeds vol was en te water gelaten zou worden. Met het mes staken zij iedereen overhoop en namen de plaats van hunne slachtoffers in. Zij waren op 't punt te vertrekken, toen een nieuwe groep aankwam en het gevecht op vreeselijke wijze opnieuw begon. Zeker is het, dat het grootste gedeelte van de slachtoffers vrouwen en kinderen zijn, de passagiers van de eerste en tweede klassen zijn eveneens in groot aantal omgekomen; ook vele matrozen en alle stokers zijn verdronken. De consul van Oostenrijk te Rio de Janeiro wist zijn vrouw en kinderen te redden, maar verloor geheel zijn vermogen, dat aan boord van de „Sirio" was. Een moeder redde hare drie kinderen door middel van een plank. Een oud man verloor zijne drie zonen. Een jonge man, pas een maand getrouwd, verloor zijne vrouw en zijne zuster.

Er zijn talrijke moedige en heldhaftige pogingen tot redding van de slachtoffers gedaan.

De kapitein van de Fransche boot „Marie Louise", die getuige was van de schipbreuk, vertelt, dat hij de „Sirio" opmerkte, toen hij in snelle vaart stoomde. Eensklaps stopte de boot. Verrast richtte de kapitein der „Marie Louise" zijn kijker op het schip, wel vermoedende, dat er iets buitengewoons gaande was, want hij wist dat er daar ondiepten waren; hij zag, dat de voorsteven van de „Sirio" in de hoogte ging en de achtersteven zonk. Er was geen twijfel meer, de „Sirio had op een rots gestooten. De kapitein liet aanstonds den steven wenden; kort daarop hoorden zij den ketel der „Sirio" ontploffen, weldra bemerkten zij lijken op het water en hoorden zij hulpkreten. De „Marie Louise" nam 25 personen op en zond die per boot naar de eilanden Hormigas. Daarna nam zij er nog 29 op, die zij naar Alicante bracht.

De gezagvoerder van de „Joven Miguel", dwong zijn manschappen met de revolver in de vuist, tegen de „Sirio" aan te blijven liggen, terwijl die aan het zinken was. Hij slaagde er in 300 passagiers te redden. De stoomboot „Vincenta Llicano" redde 200 menschen en bracht ze naar Cartagena. Een oude kreupelde visscher, die alleen zijn boot bestuurde, redde 12 personen. Ook een Fransche en Duitsche boot schijnen nog schipbreukelingen opgenomen te hebben. Doordat de scheepspapieren verloren zijn gegaan, valt het zéér moeilijk den omvang van de ramp te bepalen.

De „Heraldo" deelt uit de talrijke voorvallen, waarvan de ooggetuigen der schipbreuk melding maken, het volgende mede: Op een plaats in het want van de „Sirio" hadden zich zes kinderen vastgeklampt, waarvan de moeders te ver weg waren om te hulp te komen. Hartverscheurend waren de kreten dezer moeders, die aanschouwden, hoe de golven dezen tros kinderen een voor een wegsloegen.

Men heeft voorts nog het lijk opgevischt van een kind, dat een klein Maria-beeldje in de hand droeg. In een sloep van de „Sirio" heeft men het lijk gevonden van een kind, dat om zijn hals een gouden medaillon droeg en een ivoren kruisje.

De Spaansche minister van binnenlandsche zaken heeft aan den minister van financiën een ruim crediet gevraagd om de slachtoffers te helpen. De Italiaansche gezant dankte den minister voor den verleenden bijstand.

Advertentien.

Curaçaosche Maatschappij

tot Bevordering van Landb., Veeteelt, Zoutw. en Visscherij.

Het Bestuur maakt bekend, dat de Leeszaal der Mij is verplaatst naar de zaal, waar de zittingen van den krijgsraad worden gehouden, rechts van den hoofdingang van het fort Amsterdam.

De Leeszaal zal voortaan zijn geopend des Maandags, Donderdags en Zaterdags, telkens van 8—12 a. m. en van 1—4 p. m.

Het Bestuur maakt tevens bekend, dat naast de vele andere Boekwerken, „Tijdschriften, Bulletins, Vakbladen etc., die de Leesinrichting aanbiedt, thans ook ten beschikking van de Leden der Mij. zijn gesteld eenige exemplaren van het belangrijke Bulletin: „The prickly pear and other Cacti as food for stock." (Washington 8 Maart 1905, Dep. of Agr. U. S. A.)

Curaçao Augustus 1906.

Het Bestuur der Mij.,
H. H. R. CHAPMAN, Voorz.
G. B. DUSSEL, Secretaris.

De Kapitein, Commandant der Troepen en van het Garnizoen biedt den meest biedenden te koop aan:

Een houten barkas met inventaris.

Bedoelde barkas is te bezichtigen op het Riffort, alwaar bij den Conducteur der artillerie inlichtingen te bekomen zijn.

Schriftelijke aanbiedingen worden voor het vallen van het middagschot op zaterdag 8. September a. s. ten garnizoensbureele ingewacht.

De Kapitein voornoemd
VAN DER GRINTEN.

DE ECHTE CURAÇAO-LIKEUR

GEDISTILLEERD DOOR

JOUBERT & Co.

van uitgezochte, versche *Curaçaosche* Oranjeschillen. Bekroond met 1sten Prijs, de Zilveren medaille, op de Koloniale Tentoonstelling, Mei 1904.

Te verkrijgen in de
Botica Nacional
Otrabanda.

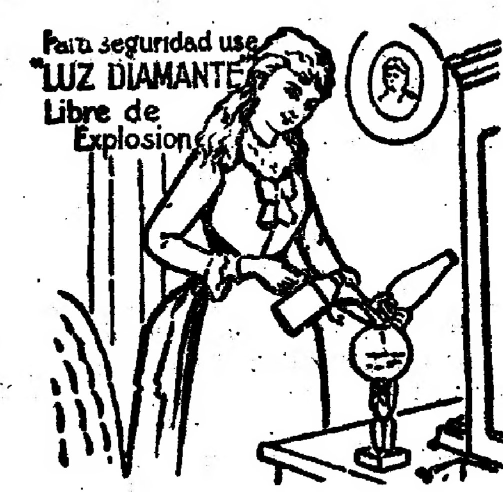
Adverteert steeds

IN

Amigoe di Curaçao,

het meest gelezen der hollandsche bladen in deze Kolonie.

LONGMAN & MARTINEZ
NEW YORK, U. S. A.
De Venta Por Las Ferreter[illegible]
Almacenes de [illegible]

LA DICHA EN EL HOGAR.

Elixir de Capuchino,

PREPARADO POR

H. SUELS,

Miembro de la Facultad Médica de los EE. UU. de Venezuela, Premiado con medalla de oro en la Exposición Industrial de Valencia. (Carabobo) 1901 y Universal de St. Luis, EE. UU. de América 1904.

Para la completa curación de:

La anemia, abatimiento, vértigos, languidez, palpitaciones, color pálido, extenuación, empobrecimiento de la sangre etc, etc. etc.

Agentes en Curazao,
DE LANNOY & Co
OTRABANDA,
BOTICA CENTRAL

SIGAREN

DE LANNOY & Co. (*Botica Central*) hebben steeds voorhanden een ruim assortiment sigaren van diverse merken, waaronder het zoo algemeen gewilde merk Odalisca (echt !!!)

Fotografia Soublette.

Este muy conocido Taller ofrece de nueve sus trabajos a sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO:
De 8 A. M.—4 P. M.

„ECCLES ART."

Tegenover het Bisschoppelijk Museum
HAARLEM (Holland)
Hoofdateliers JANSSEN & Co.
Zilversmidskunst,
Kerkornamenten.

GRAFMONUMENTEN, GRAFZERKEN,

in MARMER, Belgisch, Beiersch en Zweedsche GRANIET.

Groote Voorraad. — Billijke Prijzen.

PHOTO'S TER INZAGE.

Steenhouwerij. Marmerwerken.

H. A. HUWENS,

Oude Varkensmarkt.—Doddendaal.
Nijmegen. Holland.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1906.	Philad.	Marcb	Caracas	Zulia.	Philad.	Marcb.
Vertrekt van New-York	Aug. 4	Aug. 11	Aug 18	Aug. 25	Sept. 1	Sept. 8
Komt aan te San Juan	9		23		6	
Vertrekt van „	10		24		7	
Doet Curaçao aan	12		26		9	
Komt aan te La Guaira	13	18	27	Sept. 2	10	15
Vertrekt van „	15	19	29	1	12	16
Komt aan te Pto. Cabello	16		30		13	
Vertrekt van „	17		31		14	
Komt aan te Curaçao	18	20	Sept. 1	8	15	17
Vertrekt van „	19	27	2	10	16	14
Doet La Guaira aan	20		3		17	
„ Ponce „						
„ San Juan „	22		5		19	
Komt aan te New-York	27	Sept. 3	10	17	24	Oct. 1

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb	Merida	Zulia	Merida	Marcb.
Vertrekt van Curaçao	Aug. 13	Aug. 20	Aug. 27	Sept. 3	Sept 10	Sept 17
Komt aan te Maracaibo	14	21	28	4	11	18
Vertrekt van „	17	25	31	8	14	22
Komt aan te Curaçao	18	26	Sept. 1	9	15	23

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO